

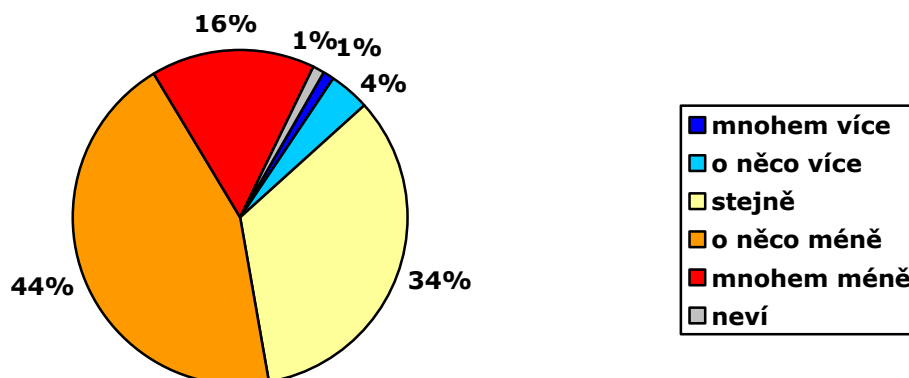
Inflace a reálné příjmy domácnosti očima veřejnosti – leden 2014

Technické parametry

Výzkum:	Naše společnost, v14-01
Realizátor:	CVVM, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.
Projekt:	Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.
Termín terénního šetření:	13. – 20. 1. 2014
Výběr respondentů:	Kvótní výběr
Kvóty:	Kraje (Oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání
Zdroj dat pro kvótní výběr:	Český statistický úřad
Reprezentativita:	Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let
Počet dotázaných:	1105
Počet tazatelů:	262
Metoda sběru dat:	Osobní rozhovor tazatele s respondentem
Výzkumný nástroj:	Standardizovaný dotazník
Otázky:	EV.28, EV.29, EV.30
Zveřejněno dne:	5. února 2014
Zpracoval:	Jan Červenka

Lednový výzkum CVVM se zabýval problematikou pohybu cenové hladiny, respektive míry inflace.

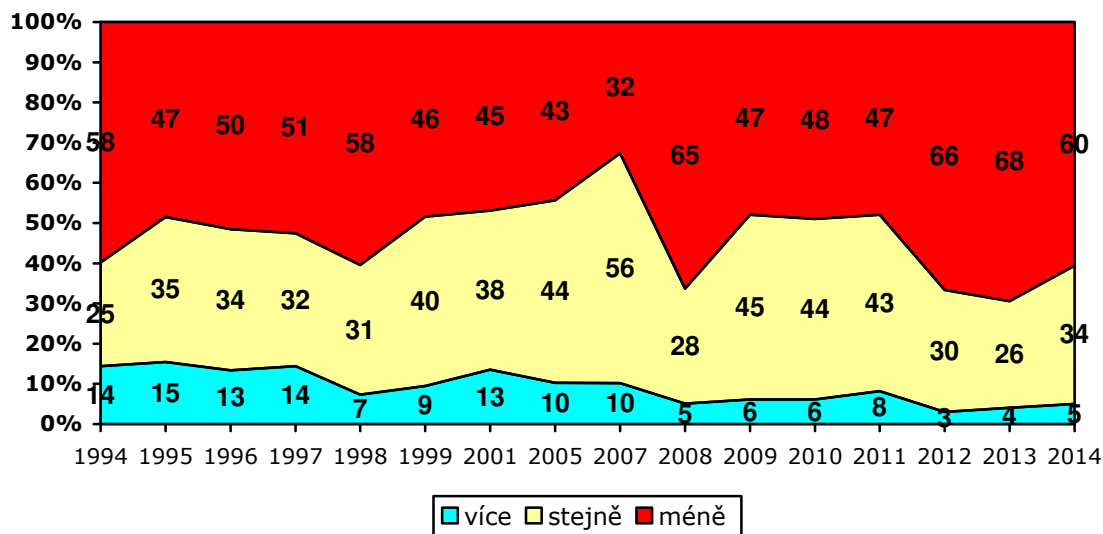
Graf 1: Subjektivní hodnocení reálných příjmů domácnosti v porovnání se situací před rokem (%)¹

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 13. – 20. 1. 2014, 1105 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

¹ Znění otázky: „Řekl byste, že za příjmy Vaší domácnosti můžete uhradit a nakoupit ve srovnání s dobou před jedním rokem mnohem více, o něco více, asi tak stejně, o něco méně nebo mnohem méně?“

Graf 2: Subjektivní hodnocení reálných příjmů domácnosti v porovnání se situací před rokem – časové srovnání (%)

Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“. Kategorie „více“ je součtem podílů „mnohem více“ a „o něco více“, kategorie „méně“ je součtem podílů „mnohem méně“ a „o něco méně“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Nejprve jsme všem dotázaným položili otázku týkající se vývoje reálných příjmů jejich domácnosti v uplynulém roce. Výsledky odpovědí respondentů zachycené v grafech 1 a 2 ukazují, že tři pětiny (60 %) lidí se domnívají, že za příjmy své domácnosti mohou nakoupit nebo uhradit méně než před rokem, přičemž 44 % všech dotázaných zvolilo odpověď „o něco méně“ a 16 % uvedlo možnost „mnohem méně“. Asi třetinu (34 %) pak tvoří podíl těch, kdo soudí, že reálný příjem jejich domácnosti je asi tak stejný jako před rokem, respektive že si za svůj příjem mohou nakoupit a uhradit stejně jako před rokem. Jen pět občanů ze sta má pocit, že za svůj příjem si mohou nakoupit více než před rokem.

Jak vyplývá z údajů v grafu 2, aktuální výsledek představuje mírné zlepšení oproti výsledku zaznamenanému v lednu 2013, když podíl těch, kteří si podle vlastního vyjádření za svůj příjem mohou nakoupit méně než před rokem, poklesl o osm procentních bodů a stejně velký vzestup zaznamenal podíl těch, kteří podle svých slov ze svého příjmu mohou uhradit a nakoupit stejně jako před rokem. Přes dílčí zlepšení ovšem podíl lidí konstatujících zhoršení svého reálného příjmu je i nadále výrazně vyšší než v letech 2009 až 2011 a s výjimkou roku 1998 i v celém období od roku 1995 do roku 2007.

Podrobnější analýza ukazuje, že odpovědi respondentů na výše uvedenou otázku silně korelují s jejich subjektivním hodnocením životní úrovně vlastní domácnosti, když více než polovina těch, kdo ji hodnotí příznivě, odpovídala, že může za svůj příjem nakoupit více než před rokem (7 %) nebo asi tak stejně (47 %), zatímco u 85 % dotázaných se špatnou životní úrovní se objevila odpověď, že můžou za příjem své domácnosti nakoupit méně než před rokem. Méně než před rokem si za své příjmy může nakoupit i téměř dvoutřetinová (64 %) většina těch, kdo životní úroveň své domácnosti hodnotí jako „ani dobrou, ani špatnou“. Mezi lidmi s dobrou životní úrovní to v porovnání s tím byly jen o málo více než dvě pětiny (45 %).

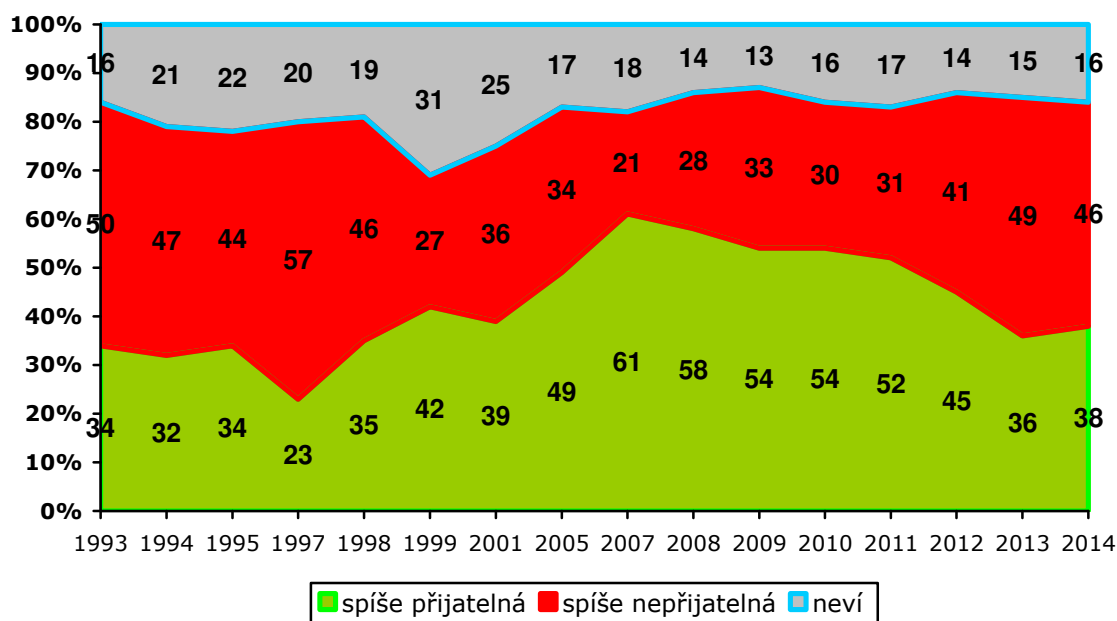
Odpovědi na danou otázku rovněž velmi silně korespondují s hodnocením současné ekonomické situace v ČR, když výrazně častěji to, že za stávající

příjem své domácnosti mohou nakoupit stejně nebo i více než před rokem, uváděli dotázaní, kteří současnou ekonomickou situaci v ČR hodnotí jako dobrou nebo jako „ani dobrou, ani špatnou“, zatímco to, že si za svůj příjem mohou nakoupit méně, říkali většinou ti, kteří vnímají ekonomickou situaci ČR jako špatnou.

V poněkud horších barvách situaci okolo vlastního příjmu v porovnání se situací o rok zpět vidí lidé starší 60 let, důchodci, nezaměstnaní, respondenti, kteří se na pravolevé škále politické orientace hlásí k vyhraněné levici, a z hlediska stranických preferencí stoupenci KSČM. Naopak relativně příznivěji vyznívají odpovědi lidí ve věku do 30 let, absolventů vysokých škol, studentů a dotázaných, kteří sami sebe na pravolevé škále politické orientace řadí na pravici.

Další otázka bloku se týkala samotné inflace, respektive její přijatelnosti v průběhu posledního roku.²

Graf 3: Názory na přijatelnost stávající inflace (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., *Naše společnost* 13. – 20. 1. 2014, 1105 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Jak ukazují výsledky v grafu 3, mínění, že současná inflace je přijatelná, zastávají necelé dvě pětiny dotázaných (38 %). Podíl respondentů vyjadřujících opačný názor je o něco vyšší a dosahuje 46 %. V porovnání s předchozím šetřením z roku 2013 se situace statisticky významně nezměnila, přičemž podíl těch, kdo stávající inflaci hodnotí jako nepřijatelnou, je i nadále výrazně vyšší než v kterémkoli realizovaném šetření od roku 1999 do roku 2012.

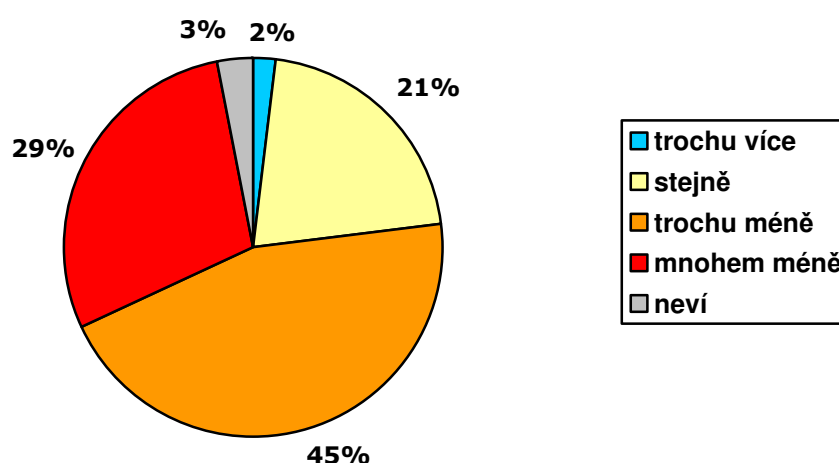
Rozbor podle základních sociodemografických znaků ukázal, že jako přijatelnou současnou inflaci častěji vidí absolventi vysokých škol, podnikatelé se

² Otázka: „A nyní o inflaci. Inflace znamená znehodnocení měny, takže se za stejně peněz nakoupí méně než dřív. Vy osobně jste inflaci v roce 2013 pociťoval jako spíše přijatelnou, nebo spíše nepřijatelnou?“

zaměstnanci, vysoce kvalifikovaní odborní nebo vedoucí pracovníci, dotázaní s dobrou životní úrovní, ti, kdo se sami na pravolevé škále politické orientace řadí na pravici nebo do pravého středu, stoupenci ANO nebo TOP 09, lidé, kteří současnou ekonomickou situaci hodnotí buď jako dobrou, nebo jako „ani dobrou, ani špatnou“, a ti, kteří v předchozí otázce uvedli, že si za svůj příjem mohou nakoupit více nebo stejně v porovnání se situací před rokem. Naopak častěji jako nepřijatelnou stávající inflaci hodnotí dotázaní se středním vzděláním bez maturity a vyučení, důchodci, nezaměstnaní, dotázaní se špatnou životní úrovní, lidé, kteří se sami politicky řadí jednoznačně na levici, voliči KSČM, rozhodnutí nevolíči bez preferované strany, respondenti, kteří současnou ekonomickou situaci v ČR hodnotí jako špatnou, a lidé, kteří si za příjem své domácnosti mohou nakoupit méně než před rokem.

Poslední otázka bloku se nepřímo zaměřila na inflační očekávání v tomto roce.³

Graf 4: Kolik bude moci nakoupit za stejný obnos v tomto roce (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., *Naše společnost 13. – 20. 1. 2014*, 1105 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Tabulka 1: Kolik bude moci nakoupit za stejný obnos v tomto roce – časové srovnání (%)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
mnohem více	0	0	0	0	0	0	0	0
trochu více	4	1	4	2	3	1	2	2
asi tak stejně	41	13	30	36	30	16	15	21
trochu méně	43	43	42	42	45	47	48	45
mnohem méně	8	40	19	16	18	34	32	29
neví	4	3	5	4	4	2	3	3

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., *Naše společnost*.

Výsledky zachycené v grafu 4 a v tabulce 1 ukazují, že tři čtvrtiny (74 %) občanů očekávají nějaké znehodnocení měny, přičemž 29 % předpokládá, že za stejné peníze si bude moci nakoupit mnohem méně než dnes. Naopak asi pětina (21 %) lidí se domnívá, že za týž obnos bude moci nakupovat stejně jako dnes, 2 % dokonce očekávají, že za stejné peníze bude možné nakoupit o trochu více. Oproti minulému roku se inflační očekávání mírně zlepšila, když podíl těch, kdo

³ Otázka: „Myslíte si, že v tomto roce si budete moci nakoupit za stejné peníze mnohem více, trochu více, asi tak stejně, trochu méně, mnohem méně než dnes?“

očekávají, že si za stejné peníze budou moci nakoupit stejně, oproti loňsku o šest procentních bodů vzrostl.

Relativně vyšší inflační očekávání se objevuje mezi lidmi ve věku nad 60 let, dotázanými se špatnou životní úrovní, důchodci, lidmi, kteří se sami na pravolevé škále řadí k levici, dotázanými, kteří ekonomickou situaci v ČR vnímají jako špatnou, těmi, kterým se podle jejich vlastního vyjádření za poslední rok zhoršil reálný příjem domácnosti, a těmi, kdo stávající inflaci hodnotí jako nepřijatelnou. Naopak optimističtější jsou v tomto ohledu mladí lidé ve věku 15 až 19 let, respondenti s dobrou životní úrovní, studenti, podnikatelé se zaměstnanci, dotázaní, kteří se politicky hlásí k pravici nebo k pravému středu, příznivci TOP 09, dotázaní, kteří současnou ekonomickou situaci v ČR hodnotí jako dobrou, nebo jako „ani dobrou, ani špatnou“, ti, kdo si za svůj příjem mohou nakoupit stejně nebo více než před rokem, a dotázaní, kteří současnou inflaci považují za přijatelnou.